

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö
Vanha talvitie 2-6 A 11
00580 Helsinki
olli.saari@vapaa-ajankalastaja.fi

LAUSUNTO

24.2.2023

Pohjois-Savon ELY-keskus,
Kalatalouspalvelut
kirjaamo.pohjois-savo@ely-keskus.fi

Viite Yleistiedoksianto/lausuntopyyntö hakemusasian vireilläolosta 19.1.2023 (POSELY/195/2023)

Asia Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestön (SVK) lausunto Vanajanselän kalatalousalueen kalastuskieltohakemuksesta

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestön lausunto

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö (SVK) on tutustunut Vanajanselän kalatalousalueen jättämään hakemukseen kieltää yleiskalastusoikeuteen perustuva onginta, pilkintä ja viehekalastus Vanajanselän Kuhan- ja Lusinselillä kuhan kudun turvaamiseksi. SVK lausuu hakemuksesta kunnioittavasti seuraavaa.

TAUSTAA

Vanajanselän kalatalousalue on tehnyt Pohjois-Savon ELY-keskukselle hakemuksen kalastuslain (379/2015) 7 §:n tarkoittaman yleiskalastusoikeuden kieltämistä kalastuslain 54 §:n perustuen. Kielto koskisi pilkkimistä sekä ikään tai kalastonhoitomaksuun perustuvaa viehekalastusta, sekä muualta kuin rannalta tai laiturilta tapahtuvaa onkimista. Kieltoa haetaan Vanajanselän Kuhan- ja Lusinselille aikavälille 15.5.–15.6. vuosille 2023–2028. Kiellon perusteluina ovat käyttö- ja hoitosuunnitelman tavoitteiden tai kalakannan tavanomaista tehokkaamman hoidon turvaaminen, kalakannan turvaaminen sekä toistuvan tai jatkuvan kalojen kutualueisiin kohdistuvan häirinnän estäminen. Kalatalousalueen mukaan kartassa rajattu alue on tärkeä kuhan kutualue. Vapakalastus on keväisin suosittua ko. kutualueella. Vastaava kielto (kieltoalue on sama, mutta kieltoa haetaan muutoin paitsi rannalta tai laiturilta tapahtuvaan onkimiseen) on ollut voimassa alueella jo useiden vuosien ajan. Viimeisin kielto on voimassa 31.12.2027 saakka Pohjois-Savon ELY-keskuksen päätöksellä POSELY/834/2022 (5.5.2022). Alueen omistavat useat osakaskunnat.

Muuta taustatietoa

SVK on tutustunut Vanajanselän kalatalousalueen vuonna 2022 hyväksytyyn käyttö- ja hoitosuunnitelmaan. Suunnitelmassa todetaan Vanajanselän kuhakannan olevan hyvässä tilassa ja, että siihen kohdistuu merkittävä kalastuspaine vapaa-ajankalastajien sekä kaupallisten kalastajien toimesta. Kuhan lisääntymisessä ei ole todettu ongelmia ja nykyisillä säätelytoimenpiteillä kuhakanta on hyvin tuottava. Kuhan kalastusta on tarkoitus säädellä nostamalla kuhan alinta pyyntimittaa sekä asettamalla verkon solmuväleihin aiempaa tiukempaa sääntelyä sekä suosituksia.

Vastoin kuin hakemuksessa väitetään, niin SVK:n tietojen mukaan haettavalla kieltoalueella ei ole ollut aikaisempaa useamman vuoden kestänyttä yleiskalastusoikeuskieltoa vaan aikaisempi kieltoalue on koskenut osaa Kuhanselästä. Vasta vuonna 2022 annettu ELY-keskuksen päätös (POSELY/834/2022) koski voimassa olevaa laajennettua aluetta. Nyt laajennettu alue on pinta-alaltaan yli 2 000 hehtaaria, ja aiempi kieltoalue oli

kooltaan noin 500 hehtaaria. Kalatalousalueen kokonaispinta-ala on 14 879 hehtaaria. Kieltoalue on koko maan mittakaavassakin poikkeuksellisen suuri.

Vanajanselän käyttö- ja hoitosuunnitelmaa käsiteltiin kalatalouden alueellisessa yhteistyöryhmässä 24.2.2022, jolloin SVK:n edustaja jätti pöytäkirjaan kirjallisen liitedokumentin, jossa todettiin suunnitellusta rauhoitusalueesta (vireillä oleva alue) seuraavaa: ”*Rauhoitusaika on hyvin määritelty kuhan lisääntymisen ajankohtaan. Suunniteltu Kuhanselän ja Lusinselän rauhoitusalue on erittäin laaja (2 km*10 km). Alueella tulisi määrittää tarkemmin kuhan lisääntymisalueet ja rauhoittaa vain tärkeimmät kutualueet sekä vaellusreitit sumpukohdat kutualueelle. Myös onginnan sallimista tulisi harkita ja kieltää ainoastaan pilkintä sekä viehekalastus*”.

Kalatalousalueen laatimasta hakemuksesta puuttuu onginnan kieltäminen (rastitusvaihtoehdot) vaikka anomus koskee myös onginnan kieltämistä muualta kuin rannalta tai laiturilta.

Hakemuksesta ei myöskään ilmene, miten kalatalousalue aikoo rajoittaa muuta kalastusta kuin yleiskalastusoikeuksia ja asetetaanko esimerkiksi omistajan luvalla tapahtuvaan kalastukseen kieltoja nyt anottavalle tai laajemmalle alueelle.

SUOMEN VAPAA-AJANKALASTAJIEN KESKUSJÄRJESTÖN KANTA

SVK toteaa, että kuha on taloudellisesti sekä virkistyskalastuksen kanalta erittäin merkittävä laji Vanajanselällä. Vanaja on tuottanut vuosikymmeniä kuhaa runsaasti sekä kalastuksen harrastajille, että kaupallisille kalastajille. Vanajanselän kuhakanta on vahva edelleen ja se on kestänyt merkittävää pyyntiä ilman erityisen tehokkaita rajoitustoimia. Kalatalousalueen suunnittelemat ja osin jo toteuttamat kalastuksen säätelytoimenpiteet ja pyyntimittasäätely antavat kuhalle entistä paremmat mahdollisuudet lisääntymiseen ilman merkittävää yleiskalastusoikeuksien kieltoa.

Kalastuslain 53 § tulee olla ensisijainen toimi kalastusta rajoitettaessa, kun halutaan suojella kalakantaa. Kyseinen pykälä antaa mahdollisuuden kieltää tai rajoittaa käytettäviä pyydyksiä, kalastusaikaa tai asettaa kalalajille saaliskiintiöitä. Yleiskalastusoikeuksien kieltämiselle (KL 54 §) tulee olla erityisen painavat syyt, eivätkä rajoitukset tai kiellot saa heikentää mahdollisuutta hyödyntää yleiskalastusoikeuksia enempää kuin on välttämätöntä rajoituksen tai kiellon toteuttamiseksi. Kalastuksen valvonnan haasteet, kuhan rauhoitusalueiden merkitsemisen vaikeus tai osakaskunnan toive kalastuskiellon asettamisesta eivät ole lain mukaisia syitä rajoittaa yleiskalastusoikeuksia.

SVK:n vastustaa anottua yleiskalastuskieltohakemusta, ja toteaa, että:

- **ELY-keskuksen tulee asettaa yleiskalastusoikeuksien kieltäminen maksimissaan aiemmalle 500 hehtaarin alueelle Kuhanselällä tai vaihtoehtoisesti useammalle kohdennetulle kuhan lisääntymisalueelle Kuhan- ja Lusinselällä siten, että kieltoalueiden yhteenlaskettu pinta-ala on maksimissaan noin 500 hehtaaria.**
- **Samanaikaisesti tulee asettaa kaiken muunkin kalastuksen kieltäminen alueille, joissa yleiskalastusoikeuksia rajoitetaan. Tarvittaessa omistajan luvalla tapahtuvaa kalastusta voidaan rajoittaa laajemminkin alueella ja lupaehdot tarkistamalla.**
- **Mahdollisen kiellon (perustuen KL 53 § tai KL 54 §) aikana kalatalousalueen tulee seurata kuhakannan kehittymistä. Jos kuhasaalissa tai lisääntymisessä havaitaan merkittävää heikkenemistä, niin tällöin voidaan ehdottaa laajempia kalastusrajoitustoimenpiteitä, mukaan lukien vaihtoehtoisena toimenpiteenä harkita kaikkea kalastusta koskevaa saaliskiintiötä kuhalle.**

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö ry

Janne Rautanen (lausunnon valmistelija)
kalatalousasiantuntija

Olli Saari
toiminnanjohtaja